

Előfizetési díjak:

Egész évre 8 korona, fél évre 4 korona, községi jegyzőknek és tanítóknak egész évre 6 korona.

Magánhirdetések díja:

Négyszer hasábozott garmond sorért 10 fillér.

Hivatalos hirdetések díja:

Egyzéri közlésért, tekintet nélkül a szöveg nagyságára, nyugtábellyel és támlappal együtt 6 korona.

Nyiltér soronként 60 fillér.

Többszöri hirdetésnél kedvezmények nyújtatnak.

SZILÁGY-SOMLYÓ

TÁRSADALMI HETILAP.

Megjelenik minden csütörtökön.

A lap szellemi részét illető levelek a szerkesztőséghez, pénzküldmények és hirdetések a kiadóhivatalhoz ezimezendők.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Bérmentetlen levelek csak ismert kéztől fogadtatnak el.

A szocialisták gyűlése.

Vasárnap délután ismét összevődött városunkban vagy száz főre tehető embercsoport az utcákról s a Báthory-várkertben összpontosulva tárgyalgatták az ország politikai helyzetét, a kisiparosok, kézművesek és átalán a munkásosztály nyomorúságos kereseti viszonyait. A rendőrség felszólítására azonban szétoszlottak.

E hó 19-ére a szocialis eszmék megbeszélése és terjesztése céljából a „Bem-térre“ nagy szocialis népgyűlés tartását hirdető vörös plakátot is láttunk, mely kilátásba helyezi, hogy azon alkalommal már budapesti szocialista szónokok fogják a népnek a szocialis elveket és a szocialis gyűlések célját megmagyarázni.

Nem lehet tagadni, hogy már hozzánk is be ne szivárogtak volna a szocializmus forrongó eszméi, de nálunk még alig észrevehető csekély számban vannak azok, akik tisztába vannak azaz, hogy voltaképpen mi is legyen hát az a szocializmus. És ha egy és más alkalommal az ugynevezett szocialis gyűléseken még is több-több egyén jelenik meg, — ezt még egyáltalában nem helyes magának a szocializmus terjedésének „Követel“ rovatába bejegyezni, — mert ezek még most nem egyébért gyűlnek össze, mint nagybárra azért, hogy kíváncsiságukat kielégítsék.

Mindenesetre nem lenne hiábavaló munka, ha az ilyen alkalmakkor összecsoportosuló — legtöbb esetben a szegényebb és munkában szűkölködő osztályhoz tartozó — népcsoport — megfelelő népies fűzetek szétosztása által — felvilágosíthatnák arról, hogy azok a világboldogító szocialis eszmék a gyakorlati életben legnagyobb részben elérhetetlen,

megvalósíthatatlan és bizony sok esetben éppen az egyéni szabadság korlátaiba s a tulajdon szentségébe ütköző kívánságok, — és felvilágosíthatnák arról, hogy a nemzetközi szocialisták apostolai csak az egyenlenség és ellenségeskedés magvát hintik el a Magyar haza polgárai között, de a közjólét emelésére s éppen magának a magyar munkásosztály anyagi helyzetének előmozdítására vajmi kevés, sőt éppen semmi jó eredményt el nem érnek. Ellenben elhintik csiráját az osztálygyűlöletnek s az értelmi fejlettség alsóbb fokán álló munkás népben olyan igényeket keltenek fel és élesztenek, amelyek egészséges társadalomba, az állam törvényes rendes kerékvágásába bele nem illeszthetők.

A szocializmus a maga hamisítatlan valóságában felül áll minden kritikán. Ennek az eszmének mint képzeleti államformának keretében fér el és illeszthető be legszebben az egyenlőség, testvériség és a szabadság fogalma. Amde míg ember lesz a földön és az ember emberi természetét megtartja, míg államot — akár monárkiákat, akár köztársaságokat — kell, hogy egymás érdekei megvédésére alkotson és fenntartsan, — addig mindig korlátokat kell szabni nemcsak az egyenlőségnek, de magának a testvériségnek és az egyéni szabadságnak is.

Midőn pedig a szocialis tanok hirdetői ezen eszmék korlátlan kitágítását és föltétlen alkalmazását minél alacsonyabb műveltségi fokon álló néposztálynak hirdetik, — annál több kárt okoznak vele maguknak összetoborzott híveiknek, s annál nagyobb veszedelmet magának az országnak, melynek polgárait el nem érhető ábrándképek után való kapkodásra és a realis élet kívánalmainak elhanyagolására igatják és biztatják.

Ki ne ismerné azt a régi anekdotát, mely szerint a magyar baka a katonai kórházban a zsiros töltött káposztától betegségéből felgyógyult, a szomszéd ágy német beteget pedig ugyanattól az eledeltől meghalt s az orvos aztán azt jegyezte fel, hogy „töltött káposzta: magyarnak orvosság, németnek halál.“

Igy vagyunk a szocializmussal is. A kellő műveltségi fokon álló népeknél lehet a szocializmus töltött káposztája — mely egészséges gyomornak legjobb étel a világon, — a legjobb orvosság, mely a népet jólétre, megelégedésre, boldogságra vezet. A kellő műveltségi fokon még nem álló s az állam gyámolítására még nagyon is reá szorult népeknél azonban — mint amilyen ma még Magyarország népességének legnagyobb része — méreg, mely a társadalmi és törvényes rendet felforgatva, az állampolgárokat kiszámíthatatlan károkat okozhat.

Bölni Sándor.

A boritaladó egyéb hátrányai.

A kitűzött tárgyhöz szorosan véve az alantabb felsorolandók nem tartoznak. De minthogy nem tartom kizártnak azt, hogy intézkedések esetleg érvényben fognának maradni, éppen azért nem mulasztatom el azoknak, kik ezzel a kérdéssel az előadottak alapján foglalkozni kívánnak, figyelmét a jelenlegi boritaladó-törvény és annak folyamánnyaképpen kiadott rendeletek egyéb hátrányaira is felhívni.

Ezek egy része — ha termelő háziit adómentesítetik — magától elesik, ha azonban ezen óhaj nem teljesülne, ugy célszerűségi és méltányossági szempontból okvetlenül reformra szorul.

Azért e helyütt nem akarom a törvény és végrehajtási rendeletek egész sorozatát

beható kritika tárgyává tenni, hanem csak éppen a legkiviróbb gyengékre akarok rámutatni, melyek ismerete és figyelembevétele nélkül e tárgyról senkinek tiszta fogalma nem lehet.

Az első és legfőbb hibája ezen törvénynek, hogy az okszerű borkészítésre hátrányosan hat ki, sőt többet mondok, egyik főoka annak, hogy Magyarországon a borok racionális kezelése oly nehezen képes meghonosodni.

Első pillanatra ezen állítás talán logikátlan, vagy nevetségesnek tűnhet fel, pedig a dolog kétségtelenül így van. Ha pedig így van, ugy az mindenesetre oly hiba, melyen a legsürgősebben segíteni kell, ha bortermelésünket egy régi és eredendő hibájától a hanyag és helytelen kezeléstől meg akarják menteni.

Tagadhatlan, hogy az utolsó években e téren is jelentékeny haladás történt, hogy a szaklapok, szakkönyvek, szakelőadások nyomán lassankint a borok pincekezelésének helyesebb rendszere kezd magának utat törni, a minthogy pincemestereink állami kiképzetéséből is sok hasznot remélhetünk, azért mégis a kereskedelemnek régi és állandó panasza, hogy termelőink a bort, melyet nekik felajánlanak, néha oly alaphibákkal együtt adják át, melyektől csak hosszas iskolázás után, sőt akárhánszor egyáltalán nem lehet teljesen megszabadítani, nem egészen alap nélkül való. Áll ez különösen és fokozottabb mértékben a kistermelőkről, akik amellett a tisztaság legprimítivebb kellekeit is figyelmen kívül hagyják.

Mint ismeretes, boradó törvényeink értelmében a rendszeres pincekezelés folytán a borban elkerülhetlenül előálló apadási és egyéb veszteségekre egy bizonyos százalék állapított meg, mely évenként levonásba jön és az adózás tárgyát nem képezi.

Ezen veszteség — a törvény betűje szerint — tényleges állapotnak megfelelően veendő fel, de egy bizonyos határszámnál többet nem szabad kitennie. Vagyis, ha — valamely szerencsés körülmény folytán — az évi borvesztés ezen törvényileg megállapított százalékon alul marad, abból a pincetulajdonosnak haszna nem lehet, ezt eltitkolni nem szabad, s így az ekként megtakarított

A „Szilágy-Somlyó“ Tárczája.

Piackor Vrhplaninán.

Kisvárosi életkép Bosnyákországi emlékeimből.

Irta: Dr. Zsilinszky Lajos.

Abdulláh Karamujkics, a dusicskaiak dzsemátbasája (falusi előjárója) a városba, Vrhplaninára igyekszik. Toporzékolva járó, jóvérű, mokány kis bosnyák ló viszi az öreget, melynek hátán a nép nyelvén „szamá“-nak nevezett fanyereg, mint ülőhely s az erről jobbról-balról kengyelszijszerűen lelógó erős kőmadzag, mint láb-támpont nem biztosít ugyan valami nagy kényelmet a hősakállu Abdulláhnak, de ő nem is keresi, nem is szokta meg azt. Mit neki a kényelem! Elég ebből annyi, gondolja magában, hogy hosszú után — mert az ő faluja jó négy órányira fekszik a járás központját képező s egyetlen piacartó helyétől, Vrhplaninától, — néha-néha, a mikor a lova meg-megesendeseedik, rágyújthat hosszuszáru csibukjára és pöfékelhet. Ebben az ő méltóságteljes helyzetében pompásan tudja adni az előkelőt. Még csak nem is köp, — noha ez a bosnyák kényelemhez tartozik.

És ez a kényelmeskedő Karamujkics szörnyen lenézi a világot, — különösen ha lovon ül, s még különösebben olyankor, amikor mint például most is — az ő ura és parancsolója, a járás legfőbb tisztviselője, a poglaviti goszpodin predszojnik elé igyekszik.

Ez a poglaviti goszpodin predszojnik, aki oly nagy ur, hogy nyáron is legfőlebb reggeli nyolc óra tájban szokott felkelni a puha pihés ágyból, amikor a darócon hált vidéki Abdulláh, Mujók, Rizvánok, Omerek, Mehemedek, satöbbik már jócskán meg is izzadának a dologban, — mondom, a goszpodin predszojnik neki nagyon jó embere. És Abdulláh viszont a predszojniknak.

Ő, már mint a dusicskaiak derék dzsemátbasája, pontosan ellátogat hozzá, t. i. a járásfőnök urhoz, minden héten egyszer, vagyis minden piaci napon, a mikor ugynevezett „uredovni dan“ (hivatalos fogadási nap) is van a konakban; s a poglaviti goszpodin azonban csak igen ritkán és csak igen kivételes alkalmakkor tiszteli meg magas látogatásával a dzsemátbasa és tisztársainak szerény falusi viskóját. A faluházában azon egyszerű oknál fogva nem adhatja vissza a goszpodin predszojnik az ő falusi előjárójának a látogatásokat, mert faluháza egész Boszniában nincs. A közigazgatásilag szervezett nagyobb községeknek vannak ugyan községházaik, és pedig helyenként igen díszesek (mondhatnám, tulon-tul elegánsak is), a falvakban azonban nyáron, a minden idők dzsemátbasája öreg szilva, vagy diófájának hűs árnyéka, télen pedig magánlakásának négy négyszög méter-nél ritkán nagyobb, sok ablaku, így hát jó szellős és e mellett kályhanélküli egyetlen szobája szolgál tanáctermül, irodául rendesen.

Ma ismét azon napok egyike van, amilyeneken Abdulláh a poglaviti goszpodin predszojnikot látogatja ama díszes hivatalos szobák egyikében, a melyeket a „svába“ beamterek „stinkete Kanzlei“-nek neveznek egymás közt.

A díszes főnöki szobát kettős ajtó zárja el a tág folyosótól, amelyen ilyenkor, piackor, óriási hada tolong a kérők és panaszosoknak. A kettős ajtót két rendőr őrzi a tömeg esetleges berohanásai ellen a folyosó felől. Vannak egyének, akik ezt a tömeget „bagász“-nak titulálják; mások a „Schweinehund“-összetett szóban tisztelik meg — érdemtelennül bár — a szegény bosnyákokat. Legigazabb azonban a bosnyák népek a „miseria plebs contribuens“ kifejezés alá való vétele.

Abdulláh ennek a plebsnek lévén szerény és tisztességes képviselője, azon iparkodik, hogy mielőbb elvégezhesse az „uredovni dan“ teendőit, t. i. hogy bejelentse az újszülötteket, a megholtakat, a himlősöket, a trachomásokat, a leprásokát, a tolvajokat, az izgágákat, engedetleneket, elégedetlenkedőket, stb., stbbit, és átvegye a predszojnik urtól meg a konakbéli többi kisebb-nagyobb urtól az őt illető hirdetéseket, parancsokat, stbt. (A konakban ugyanis minden alkalmazott parancsolni szokott, de csak azért, mert neki is parancsolnak. Nem annyira az ész öntudat működik ott, mint inkább az ukáz, a muszáj.) Néha nagy árkusokat is kap Abdulláh, melyeket otthon kis viskójának még kisebb ablakain szokta üveglapok híjján szelfogóul felhasználni (pendzser zaklopiti), körülragasztván ablakainak farámáját vízből és török buzalisztból készített gittszerű péppel.

Abdulláh rendesen sietni szokott a dolgával a városban, valahányszor csak bejött a városba, hogy mielőbb haza mehessen. Neki a piacon semmi dolga. Oda fiatalabbak járnak, akik ráérnek tereferélni és szeretik a szeszt. Abdulláh az ilyesminek nem barátja. Ő tiszta, vagyis szesz-nem-issza és ezen felül

komoly ember, a kit méltán megillet a Mohamedre emlékeztető hosszú szakál.

Amint lovát egy hán (szállóhely) istállójába beköti, és megereszti rajta a hevedert helyettesítő kötelet, azonnal a konakba siet.

A konak alatt a „Bezirkamt“, vagyis a járási központi hivatal értendő, amely közigazgatósági hatóságot, bíróságot, telekkönyvi, erdészeti, kataszteri és adóhivatalt, még seriát-bíróságot egyesít magában egy kalap, illetve egy fedél alatt. Ennek a főnöke, ennek a nagy gépezetnek a vezetője a predszojnik (járási főnök — Bezirksamtvorsteher). A gépezet egyes alkatrészeit a szolgabíráknak nevezhető közigazgatási segédek, (politischer Adjunkt, politicki pristav) járásbírák (Greicht-sadjunkt, sudski pristav), kataszteri, telekkönyvi, erdészeti és adóhivatalnokok, seriát-bírák, hivaltisztviselők és innokok képezik. A predszojnik (nálunk alispánnak felel meg) a járás (megye) első tisztviselője és egyben az államügyész helyettese is. Nagy hatalommal és hatáskörrel van felruházva. Vádol és büntet egy személyben. Féli őt mindenki. De fehér hollószámba megy az a halandó, aki őt szereti is.

Abdulláh sem a szeretet hajtja az ő predszojnikjához, hanem inkább az engedelmesség. Öszintén szólva a félelem. Mert nem régebben történt, hogy egy szép piaci napon, amelyen véletlenül (?) igen kevés falusi előjáró volt jelen, a poglaviti goszpodin kihirdette, az azóta még mindig érvényben álló ukázt, melynek értelmében minden hanyag s a hivatalos fogadók napon pontosan meg nem jelenő előjáró első mulasztásért tíz, másodikért ötven korona büntetést fizet; ha pedig ebben harmadszor is köteleességmulasztónak

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

bor után is meg kell fizetnie az adót, ha azonban ez a veszteség többet tesz ki, úgy ezen többletért, — ami elfogyott, eltűnt, elveszett, — amely tehát ipso facto már is kárát képezi a bortulajdonosnak, még az adót is meg kell fizetnie.

Ezeket a határszámokat pedig a törvény oly zsugori módon állapította meg, hogy okszerű borkezelés mellett azon alul maradni teljes lehetetlenség.

Az első évben fehér bornál 10%, vörös bornál 6% az, mely mustterjedés és seprő cimen levonásba jöhet, a további években pedig apadás és töltögetés örve alatt legfeljebb 2% képezheti leszámítás tárgyát.

Az első évi veszteség határszámai még tűrhetők. Teljesen érett és egészséges szőlőből készült must forrására és alképződésére az a 10% körülbelül elegendő, de kényszerűségből már félérten leszedett, illetve gyakori esőzések, vagy valami betegség folytán félig rohadt, penészes állapotban a saját alá került termésnél az első évi veszteség is 14—15% ot szokott kitenni. Nagyobb ez a veszteség a törvényszerűen megszabottnál azon esetben is, ha a cefré igen erősen sajtoljuk s így a bogó husának rostjai teljes mennyiségben kerülnek az erjesztő edénybe.

Már pedig észszerűen a termelőtől nem lehet kívánni, hogy az idő szeszélye folytán elromlott termést a tőkén hagyja veszni, vagy hogy a modern technika által nyújtott új, nagynyomású (pl. hidraulikus) sajtók erejét a maga előnyére ne hasznosítsa.

Már pedig akkor azután a 2—5% seprő-többlet után, melyet legtöbbszörre egyáltalán nem, vagy csak az adónál lényegesen csekélyebb ártért képes értékesíteni, szintén meg kell fizetnie az adót.

Még szerencsétlenebbül van megállapítva az ő boroknál az évi (2%-os) veszteség. Bátran állíthatom, hogy ezzel kijönni okszerű pincekezelés mellett merő lehetetlenség. Nem jönnek ki vele azok a nagy borrhaktárak sem, melyeknél a több ezer hektoliterre rugó készlet igen nagy (száz és több hektoliter kitévő) edényekben van elhelyezve, még kevésbé jöhet ki persze a termelő, kisebb borkereskedő, vendéglős vagy szatócs, kiknek borkészlete legfeljebb csak néhány száz hektoliterre megy. (Csak a ki borának tulnyomó részét üveglemezekkel kirakott cementhordókban, vagy palackokban tartja, jön ki ezzel a határszámmal, de ezt a kivételt általánosítani nem volna helyes.)

A termelőknek egy még mindig nem csekély kontingense amúgy is hajlik a borok hanyag kezelésére: ritkán fejtenek, ritkán töltögetnek, nem dolgoznak tisztán. Ezen rossz szokásban azonban a jelenlegi adózási módszer csak megrögzíti őket. Aki gyakran fejt, sűrűn töltöget, tisztán fejt a bort, szűr, derít, pasztörizál, az azzal az első évi, és további 2%-os leírással ki nem jöhet: vagyis még külön adót fizet azért, hogy okszerűen kezelje a borát.

És ez a ráfizetés nem olyan megvetendő csekélység. Vegyünk egy szőlőbirtokost, akinek évenként átlagban 200 hl. bora terem. (Ilyen szőlősgazda pedig akad az országban néhány ezer.) Évek hosszú során át történő szigorú megfigyelés szerint az a birtokos, aki első évben négyezer, a második évben kétszer fejt és borát teljesen palackérett állapotban szereti forgalomba hozni, az első évben 10% helyett legkevesebb 12%, második évben 2%

helyett legalább 3% apadási stb. veszteséget észlel borainál.

Ez a birtokos tehát évenként 4+2 összesen 6 hl. olyan bor után is fizet borital-adót, amely nincs a pincéjében, mely párolgás, szivárgás, seprő, szűrőalj stb. révén elveszett. Lakjék ez a gazda történetesen egy I. osztályba sorozott községben, ahol a „manco“-ért hl.-ként 12 K 70 ft kénytelen fizetni, úgy évről-évre 76 korona és több adót fizet kizárólag azért, mert okszerűen és tisztán szereti borát kezelni.

Kisebb pincészetben, ahol csak 30—40 hl. az évi termés és a bor nagy része 2—3 hl.-es és kisebb edényekben lesz raktározva, ott az arány még kedvezőtlenebb.

Lehet-e ezek után csodálni, hogy a köznép szereti a bort soká az „anyján“ (seprőn) hevertetni, ha tavaszig nem fejt, és az őbort a világért le nem szűri, a régi hordókról koronkint nem vereti le a borkövet, az új hordótól irtózik, nem csak azért, mert attól „gyengül“ a bor, hanem azért is, mert azt tapasztalta, hogy mindezért a regálebérlőnek kénytelen többet fizetni.

Olyan borért, ami nincs, fizet azonkívül adót mindenki, aki hordóit nem szokta sűrűn hitelesíttetni. A hordók abrinesait koronkint meg kell szorítani, mert a dongák, mielőtt valamely hordó üresen áll, kezdenek száradni és ha meg nem szorítják az abrincot, a hordó szivárogni kezd, így is, úgy is a bortulajdonos a vesztes, ha csurog a hordó, ha beljebb veri a vaskarikákat. Mert ezen utóbbi esetben a hordó ürtartalma mindig kisebb lesz, mint a mennyit a régi hitelesítő bélyeg mond, s így a szemleivbe a tényleges álladéknál magasabb adatok kerülnek. Minthogy pedig az eladás rendszerint a vevő hordóiban történik, aki bizonyára gondoskodik róla, hogy üjsítteti hordókban vegye át a bort, a különbözetért, — mely régi hordóknál 4—5 és több százalékot is tehet ki, — ismét a gazdának kell az adót megfizetnie.

Könnyű azt mondani, miért nem hitelesített a termelő a hordóját, mikor ez által oly érzékenyen károsodik, csakhogy ennek gyakorlati kivitele nem oly egyszerű. Lová, kocsija nincs minden szőlősgazdának, a mérték-hitelesítő hivatal pedig néhol kétnapi járásra van a szőlőtől, s így bizony az edények oda- és visszaszállítása nem csekély áldozattal jár.

Ez a költség újfent a boritaladó rovatba kerül a termelő számadásai közt.

Vannak oly esetek is, amikor kétszer kell ugyanazon bor után az adót megfizetni. Köztudomású dolog, a termelő 50 literen alul nincs jogosítva bort eladni, (ez maga is erős korlátozása a szőlősgazdák szabad cselekvő képességének, különösen ott, ahol finom borok teremnek, például a Tokaj-Hegyalján!), ennél fogva az 50 literen alól való borszállítást a szemleivből nem írják le, s így ezért az adót a régi helyen is, az új helyen is meg kell fizetni.

De kimerőnél és borkereskedőnél is előfordulhat nem egyszer az az eset, hogy már megadózott bort ad el egy helybeli viszontelárúsnak, vagy magánosnak, akin azután az adót ismét behajtották.

Vajon elvileg jogos-e ez a kétszeri adóztatás, vagy sem, éveken át vita tárgyát képezte és csak a legutolsó időben hozott végre a pénzügyminiszter ily esetekre vonatkozó elvi jelentőségű határozatot, mely ezt a jogi szempontból oly világosnak tetsző kér-

dést végre tisztázta. De a gyakorlatban nehéz lesz minden esetben ezen elvi határozatnak érvényt is szerezni, mert a fogyasztási adók bérlői oly rendeletekről, melyek nekik nem kedveznek, ritkán szoktak tudomást szerezni.

Szintugy kétszer fizetendő meg az oly borért az adó, mely zárt városból (pl. Budapestről) máshová szállítatik. Itt már az egyszerű megfizetett adó visszatérítésének helye nincs, és így az, aki a fővárosban, vagy Pozsonyban tartott bort, ha elköltözik és borát magával akarja vinni, azért új lakóhelyén is kénytelen lesz ismét az adóját megfizetni.

Romlott bor után, ha az emberi élvezetre többé nem alkalmas és megsemmisítetik, vagy pálinkafőzésre lesz felhasználva, adóleírásnak van helye, kivéve épen a leggyakoribb esetet, ha a bor — megecetesedik.

Az ilyen bor után meg kell fizetni a teljes adót. Igaz, hogy a jó borecetek az értéke azonos a jó asztali boréval, csakhogy az is bizonyos, hogy az ecetstiches borból még nem lesz mindig jó ecet, sok mindenféle költséggel és idővesztéssel jár, míg az akár a háztartásban használható lesz, akár eladható. Azért minden bortermelő méltán nagy anyagi veszteségnek tekinti, ha egyik, vagy másik hordó bora megecetesedik. Csak a fiskus nem vesz erről a csapásról tudomást és kérelhetlenül beszédi azon a jóformán értéketlenülé vált boron épen úgy az adót, mintha az ötputtonyos tokaji asszu volna.

Szintoly méltánytalanság az is, hogy miért kell a gyümölcsborhoz kevert bor után nem a gyümölcsbor alacsonyabb, hanem a szőlőbor sokkal magasabb adóját megfizetni? Pedig köztudomású, hogy az ily keverék, bármily arányban van is a kétféle folyadék egymással, többé természetes (szőlő) bor cimen forgalomba nem hozható, hanem csakis mint gyümölcsbor.

Nincs szándékomban mindazokat a kisebb-nagyobb sérelmeket, melyek a bor megadóztatásánál termelőinket sújtják, sorban felemlíteni, mert hisz azok száma légio. Alig van még egy oly komplikált alkotása a törvényhozásnak és még egy oly törvény, melyet rendeletekkel úgy körülbástyáztak volna, mint épen ez, s azért alig akad olyan a paragrafusok tömkelegében egyébként járatos jogász, vagy gazdaember, ki ebben az utvesztőben néha el ne tévedne.

És ezek a törvényes intézkedések gyakran oly vexatorius jellegűek, oly megnehezítéssel járnak a racionális borkezelésnek, ha szigoruan végrehajtják, hogy valóban elvehetik akárki kedvét a pincegazdaságtól. Már maga az a sokféle előzetes bejelentés, ahányszor csak a pincében valami munka lesz végre hajtvá, vagy bor elszállítva, ha a borrhaktárul szolgáló helyiségek, vagy hordókállagában változás áll be; a megadóztatott (pl. palackra fejtett) italok külön helyiségben való kötelező szállítása, a borkészlet igazolása, a szemleiv adatainak a tényleges állapottal való szigorú egyezés szükségese, a szállítási engedély kinyerése, a pénzügyi közegek váratlan látogatásai, a borkelészárolásának esetleges alkalmazása, stb. stb. mind Damokles kardjaként lebegnek birság alakjában a kellő elővigyázatot nem tanúsító, vagy még járatlan bortermelő, kereskedő, vendéglős stb. feje fölött, hogy a szőlősgazdák közül sokan inkább alacsony áron adnak tul minden ősszel a muston, csakhogy annak a sokféle zaklatásnak és ellenőrzésnek

kitéve ne legyenek. Hogy ez a körülmény sem a borárak kifejlődésének, sem borkezelési viszonyaink javulásának nem kedveznek, az bővebb magyarázatra nem szorul.

A legerősebben hívja azonban ki a kritikát a boritaladó behajtásának módja. Ott, ahol ezt a nagy körülményt, jól berendezett hivatalnokai apparatust és gyakran méltányos elbírást igénylő munkát állami, vagy törvényhatósági közegek gyakorolják, ott legalább rosszakarat, zsarolási szándék, vagy szekatura ninesenek napirenden, csakhogy a fogyasztási adók sajnos! még ma is — akár csak a középkorban — bérbe adhatók.

Azt a nagy rendőri és diskrecionális hatalmat, mely a boritaladó beszedésére jogosított egyén kénye-kedvének a pincetulajdonosokat kiszolgáltatja, a községek nyilvános árverésen kiadhatják a legtöbbet ígérőnek. A pályázók nem mindig jeles miveltsgűi és a társadalmi rangsorozat emelkedetebb fokán álló emberek, hanem gyakran oly egyének, akik úgy morális, mint intellektuális szempontból a rájuk ruházott hatalom méltó betöltésére képtelenek. Minthogy pedig a hatalom mikénti gyakorlása egyuttal az ő anyagi prosperálásuk alapja, könnyen érthető, hogy ezek a regálebérlők nem vezéreltetik magukat altruistikus dogmák által.

A következmények könnyen érthetők. Az adó beszedésére jogosított bérlőknek joguk van a felekkel pausalékból kiegyezni, hogy pedig a felek gyakran inkább magasabb általányokat hajlandók fizetni, csakhogy a bérlők zaklatásaitól megszabaduljanak, az természetes.

Igy válik az egyébként is súlyos adóteher a gyakorlatban a szó szoros értelmében elviselhetetlenné, s így érthető, hogy a boritaladó törvény reformálását követelő mozgalom az adó leszállítást igénylővel mind-nagyobb mérvet ölt és mindenkit, aki e kérdéssel behatóan foglalkozik, a jelenlegi állapot tarthatatlanságáról meggyőzhet.

Bár csak azok, akiket a törvényhozás joga és kötelessége megillet, ezen fontos ügyet mielőbb újra tanulmányuk tárgyává tennék.

Budapesti levél.

Budapest, július 7.

Itt a kánikula. Óbégat mindenki, persze legtöbbet és lehangosabban az asszonyok. Szemem van látok, fülem van és hallok. Látom a férfiakon a fehér flanel ruhát, szalmakalapot, bataszt inget, araszos mellényt, látom a lassan lomhán topogó, izzadságtól gyöngyöző arcu embereket, a pehely könnyű ruhába bujt, kivágott nyaku, átlátszó karu asszonynepet, a kihalt, néptelen utcákat. Hallom a zsörtölődéseket, zugolódásokat, sohajtásokat. Ha nem érezném a levegő bágyságát, nem lehelném be azt a poros, füstös, meleg, sűrű, nehéz, vastag levegőnek nevezett valamint, a mely a város utcáin, szállong, akkor is elhinném hát és érzem is, hogy itt vannak azok a bizonyos forró nyári napok.

Felül az ember egy villamos kocsi és szalad, szalad ki, messze, el a városból, a forráságból. És ha a villamos véletlenül Ós-Budavár előtt áll meg, az sem olyan nagy szerencsétlenség.

Meg kell ugyan érte szenvednünk bőven, nekünk békés polgároknak. Egyszerre hatfelől is fülünkbe zug a zene és elnótázza a meghalt szezon minden divatos, de már elcsé- pelt dalát, csárdást, keringőt, bostont, kékvókot. Hallgatjuk a „Bob herceg“ keringőjét csárdássá torzítva s megsajnáljuk a cigány vonója között vergődő szegény szerelmes Bob urfit, a kinek a legszebb rózsza szál virít hej Londonban, — a hol, — van számos utca és minden utcán sok sarok. (És minden sarkon vannak házak és minden házon ablakok). Rettenetes keserűség lepi el a szívünket és előntene mérgünkben az epe, ha fel nem inditanának a vörös frakkos, szoknyás, cilinderes néger urfiak, asszonyságok, a kik mosolygósan lejtik groteszk, hóbor- tos kékvók táncaikat megszámlálhatatlan variációban. Elénekelik nekünk magyarul a himnusz is, a mire aztán egészen megnyugsunk és érdeklődéssel fordulunk Barrison Lona-féle. A hires Barrison lányok közül, a kik végig járták Európát minden jóra való varieté színpadát, ő az utolsó fecske. A többiek férjhez mentek, szétszóródtak a világban, ő azonban hű maradt makacsul a színpadi deszkákhoz, visszalátogatott Budapestre is. a hol régebben olyan sok vig órát, napot mulatott, kapaszodik az emléke roncshoz. Szőke haja lesimitva, szemei elevenek, arca mosolygós, csak néha-néha ül reá bus, borongós, melankólikus vonás. Talán eszébe jutnak a régi szép idők?!

Thália pihen. Nyaralnak papjai, papnői. Tétlenül nyújtózkodnak a színház direktorok. Abrándoznak a jövő dicsőségeiről, álmodoz-

találatnék, akkor kérelhetetlenül elcsapatik. Abdulláh pedig sem büntetést fizetni, sem kérelhetetlenül elcsapatni nem akar, ellenben a predszojnik urnak továbbá is jó embere óhajt maradni, tehát szorgalmasan bejár minden piackor a konakba.

Ime már háromszor-négyszer (s talán többször is) feljött az emeletre a predszojnik ajtaja elé, hogy sorba juthasson, de ez mindaddig nem sikerült neki, oly sok ott az ügyes-bajos ember némben s gyerekek. Délig hiába várván sorára, protekciót keres. Meg is találja ezt a két rendőr személyében, akiknek a déli két órányi pihenő ideje alatt három-három kupica pálinkából, két-két zsemlyéből és egy-egy darab birkasültből álló ebédet fizet a hánban. Ebéd után biztosítja őt a rendnek két hatalmas öre, hogy délután ő lesz a legelső, a kit a goszpodin predszojnik-hoz bebocsátanak.

— Ugy lesz jó, — mond Abdulláh, — mert bizony messze van ide az én házam, s nem szeretnék éjjel botorkálni, mint valami zsandár.

Az ám, zsandár, zsandár! Csak festeni kell az ördögöt a falra, mindjárt megjelenik.

Ime, alighogy déli két óra lett s alig hogy helyet foglalnak a járásfőnök ur ajtaja előtt a rendőrök s Abdulláh, és alighogy rágyujtanak egy-egy olesó de jó dohányból sodort cigarettre, megjelenik előttük két valóságos b. h. zsandár. (Ez a b. h. azt jelenti, hogy bosnyák-hercegcé.) A zsandárokkal együtt van egy láncra vert török nő is.

Alig hogy megérkeztek, megszólal az örsvezető:

— Jeli dosao sztári (megjött az öreg)?

A két rendőr s Abdulláh egyértelműleg s egyidejűleg adja rá a választ:

— Jos ne (még nem).

Ezután az öreg Abdulláh kétkedőleg, de részvétteljesen megkérdezi a goszpodo zsandároktól: miért van láncra verve az asszony? Azok rangidősebbje egykedvűen rukkol ki az igazsággal. Azért — ugymond — mert rágyujtott az urára, meg a sógorára egy egy házat és egyre azt mondogatja, hogy ezt neki Alláh parancsolta.

— Én Alláh szolgálja vagyok — mond az öreg dzsemátábas, — ezt jelenti névem is; és nem méltatlanul viselem az Abdulláh, helyesebben: Abd-Aláh nevet, mert, hitemre mondom, jól ösmerem az ég Urának parancsait s a Koránt. Amit azonban e nő állít Alláhról, az igaz nem lehet, legfőlebb látomá-ny, képzelet. Ez a nő eszelős. Jól tettétek, hogy elővezettétek.

Igy Abdulláh. S alig fejezé be mondókáját, megfordul a főnöki szoba kettős ajtajának belsőjében a kulcs és kiszóll az ajtón a goszpodin predszojnik:

— Imá-li koga tu (van-e valaki itt)?

— Imá, imá, goszpodine predszojnicse (van, van főnök ur), mondák egyszerre öten is, — mire a goszpodin predszojnik kilép a folyósóra.

Egy szempillantás alatt végig tekint ottan s látja, hogy a széles folyósó hirtelen úgy benépesült, mintha pénzt osztogatnának ott. Pedig nem pénzt, hanem legfőlebb jó tanácsot osztogat ottan a predszojnik ur, — meg egy usque huszonegy napi börtön-büntetést.

Melléklet a „Szilágy-Somlyó“ 1903. évi 28-ik számához.

nak esodás diadalokról, óriás sikerekről, kasszadarabokról. Csak két igazgató nem pihen. Mindkettő fiatal, vállalkozó szellemű, merész: Beöthy László és Heltai Jenő. Ők már most lótnak-futnak színészek, színésznők után, becseztetik őket, csalogatják új színházukhoz: a Király-színházhoz (ez a Beöthyé), és a Kis-színházhoz (a Heltaié). A Király-színház a Király-utcaiban épül, a Rémi mulatót bővítik ki, a másik a Kerepesi-uton rendezkedik az Új-színház házában. Beöthy kerített is már magának primadonnát, a melyet irigyelhetnek tőle a direktorok, Fedák Sári. Az isteni Zsazsa lesz a starja az új színháznak, a mely a kilencedik kőszínház a fővárosban. Dül majd ősszel a publikum, csak-hogy lássa kézzel-lábbal hadonászva játszó, elkényeztetett kedvencét. A népszerű csillag elszereződését megérik a színházi kollegák, különösen a közel szomszédságban a Magyar színház, a melynek aligha nem ütött végörája. Heltai apró, rövid hazai és híresebb külföldi daraboknak szánja a színházát. Közlebb akarja egymáshoz hozni a színészeket és a színházjáró közönséget is. Ügyes ember, szerencsés terve sikerülhet neki. Érdekes lesz így a jövő szezon. tole újdonsággal.

A nyári közönségnek most Krecsányi kedveskedik a Budai Szinkörben. Előadta Gorkij Éjjeli menedékhely-ét, a melyet a német színészek kedveltettek meg Budapesten a tavasz végén. Játékban, rendezésben több az utánzás, mint az eredetiség. Mozdulatokban, gesztusokban, a maszkokban, arcjátékban, beszédmódban mintha csak a németeket látnók. A jelenetek az élet mélységeiből megrendítik az embert, az emberi élet borzalmassága lefogja idegeinket. Kár vele nyári közönségnek előállani, az átsurran az ilyen dolgokon, nem az ő hangulatához való.

*

A politikában a háborúság csak nem akar lecsendesedni. Nap-nap után alakot cserél, formálódik, de azért magmarad háborúságnak. Az obstrukció folyik s csak egy-egy pillanatra változik a színe és lesz belőle rendőrháborúság, horvát-háborúság, elnökmegfogadási-háborúság, kormánybukási-háborúság és a napokban — falragasz-háborúság.

— Zsivó! . . . Zsivó! . . . hangzik a népszerű kiáltás hol tréfásan, hol harciasan. Százszor hallod, az utcán, ha ott nem a palamentben. Akár csak Zágrábban, vagy lent Belgrádban.

A küzdelem azért folyik tovább. A parlament folyosóját ellepi kis és nagy, komoly és éles, nyílt és ravasz politikusok. Vitéznek, ármánykodnak és tréfáznak. Mert erre is ráérnek. Kivált Eötvös Károly, a vajda, a ki szóval tartja a fél Házat. Mesél, mesél, adomázik hallgatói mulatni, hunyorgatnak és kacagnak, ha az öreg ur az ő magyarságjárás eszével meg-megforgatja a bajvivásra kész ellenfeleket.

Itt-ott kapacitálnak. Az utcán ugy mondják „paktálnak.“ Ezért harsogják:

— Zsivó a bán! . . . Zsivó Kossuth! . . .

Vessző- és fűrtérlelés.

Az utolsó évek szomorú tapasztalatai arra tanítják szülőtermelőinket, hogy a szőlő-metszésről nem szabad sietni. A korán nyitott és azonnal megmetszett szőlőket az április elején bekövetkező meleg napok fakadásra indítják és mire megjönnek a késői fagyok a hó derekán a termés egy nagy része oda vesz.

Azért ujabban a jelszó: későn nyitni, későn metszeni. Csak hogy ennek is megvan a nagy hátránya. Először is, ha minden szőlőmunkához későn fogunk hozzá, úgy nagyon összegyűlik májusban a dolog; a válogatás, a kapálás, a permetezés, a kötözés egyszerre válik szükségessé és nem lehet elegendő munkást kapni, főleg ha közben az eső is meg-meg akaszt a dologban. A másik, még nagyobb hátrány az, hogy a vessző és fűrt fejlődésében elmarad, nem bír idejében megérni, a gyümölcs ize, zamata kevesebb fejlődni, mert kelletlenül kevesebb vegetációs idő és caloriamennyiség áll rendelkezésére.

Már pedig tudjuk, hogy a fejlődésükben visszamaradt fűrtöket ősszel nem lehet október derekán tul a tőkén hagyni, mert a hideg esők megrepesztik, megrothasztják őket és így a mennyiség mindig kevesebb lesz a minőség pedig romlik. Ha pedig a hajtások maradnak vissza fejlődésükben, a rügyek nem képesek kellően megérni, s akkor a jövő évi termés van kockázatva egy kvalitatív, mint kvantitatív szempontból. Azért, aki a késői metszés mellett tör lándzsát, az nyújtson módot az érés előmozdítására is.

A jól és idejében elvégzett munka, a lelkesmeretesen teljesített rügyezés és válogá-

tás, a gyakori kapálás, gondosan végzett kötözés, a kellő időben teljesített csonkázás, a helyesen eszközölt műtrágyázás, az észszerű korlátok közt keresztültölt levelezés, esetleg gyűrűzés és ritkítás mind olyan műveletek, melyekkel a modern ismeretekkel bíró szőlőbirtokos termésének gyorsabb és tökéletesebb fejlődését előmozdithatja.

Ezen művelethez tartozik a kénporozás is. Tudjuk, hogy kénporozni a szőlőt a liszt-harmat ellen szokás és pedig előzetesen, mert sohasem vagyunk biztosak, hogy mikor lep meg az oídium-betegség. Minél korábban jelenik meg a baj és minél későbbben veszik észre, annál nagyobb a kár, míg aki előzetesen kénporozással vékekezik, az nyugodtan nézhet a baj elébe, ismételni a műveletet csak akkor kell, mikor a betegség már a szomszédban pusztít. De azt is tapasztalták, hogy a gyakran porozott és főleg a kitünően tapadó dr. Aschenbrandt rézkénporral kezelt szőlők fűrtjei és hajtásai hamarabb és sokkal tökéletesebben érnek, mint a nem porozott szőlők tökéi. Vagyis a töké befuttatása rézkénporral még akkor is jól kifizeti magát, ha a liszt-harmat abban az évben tényleg elkerülte a határt, mert hamarabb szüretelhetünk és vesszünk a jövő évi termés leraktározásához és rügyekben még az őszi fagyok beköszöntése előtt elvégezhetik.

Értesítők.

I.

A minorita-rendiek vezetése alatt álló szilágy-somlyói római katolikus püspöki algimnázium 1902—1903. tanévről beszámoló értesítőt közzé teszi Mahalesik Bónó a gimnázium igazgatója.

Az értesítő bevezető része a dr. Simon Gyula tanár által 36 és fél oldalra terjedő „Gymnasium és család“ cím alatt írt értekezés. Dr. Simon fáradtságot nem kímélve oly pazar körültekintéssel és paedagogiai szakavatottsággal írta meg értekezését, hogy az, a gimnázium értesítőjét becses irodalmi termékévé varázsolta. Bár elérnénk azt, hogy a szülők ne csak olvassák, hanem követnék is azt, a mit dr. Simon értekezésében elmondott!

A négy osztályu algimnáziumban a tanév végén, a magántanulókat bele nem számítva, összesen 99 tanuló tett vizsgálatot. Ezek közül minden tárgyból jeles osztályzatot nyert 3; legalább jó 11; legalább elégséges 57; egy tárgyból elégtelen 21; két tantárgyból elégtelen 4 és végre több tantárgyból elégtelen és így osztályismétlésre van utalva 3; vagyis: 3:03%-a, a mi igen kedvező állapot lenne, ha 25 tanuló nem nyert volna egy-két tárgyból elégtelen osztályzatot és így a meg-bukottak %-je: 28:2. — Magaviselet tekintetében az intézet növendékei általánosságban jó érdemjegyet kaptak. A tanulók illetőségére nézve a statisztikai adatok azt mutatják, hogy helybéli volt 43; megyebeli 35 és más megyebeli 21. Anyanyelvre nézve volt 64 magyar és 25 román. Életkorra nézve a legfiatalabb 10 és a legidősebb 17 éves volt. Az intézet növendékei közül az év folyamán súlyos beteg 8 növendék volt.

A rendkívüli tantárgyak közül a román nyelvet tanulta 35; az éneket 75 és a zenét 3. Az utóbbi főltnően kevés és bámuljuk a szülőket, hogy nem tanítatják gyermekeiket zenére. Pedig ennek az életben, mindenkor nagy hasznát lehet venni s ha a gyermek megkedveli hangszerét, úgy ez őt sok rossztól elvonja. Tehát kötelességet vélünk teljesíteni akkor, a mikor a szülőket ez uton is föl-szó-lítjuk, hogy gyermekeiket ne mulasszák el zenére tanítani. Tudtunkkal a tanítási díj oly csekély, hogy annyit a szülők gyermekeik jövője érdekében áldozhatnak.

Az intézetben ösztöndíjas volt egy tanuló. Tandíjmentességet élvezett 10 és fél-tandíjmentességben részesült 9 tanuló.

A közönség részéről a tanulók szép számban lettek megjutalmazva.

Iskolai ünnepély volt a tanév megnyitása alkalmával, továbbá Erzsébet királynék emlékére, az 1848-iki törvények szentesítésének emlékére, a koronázás évfordulóján és a tanév végén, mely utóbbin a szülők, s a tan-ügy iránt érdeklődők közül számosan voltak jelen. Az évzáró ünnepélyen az iskola igazgatója Mahalesik Bónó mondott határos beszédet, majd pedig Vásárhelyi Miklós IV. o. t. intézett tanárjaihoz és tanulóitársaihoz szép beszédet, melyben a jeles tanuló halálának adott kifejezést azért a sok jóért, melyben a tanári kar őt és iskolatársait részesítette.

Az 1903—1904. tanévre a tanulók föl-vétele 1903. év szeptember hó 1., 2. és 3-án reggeli 9 órától déli 12-ig az igazgatósági irodában történik.

L—g.

A régiek jó példája.

A „Szilágy-Somlyó“ közlebbi számában olvastam, hogy a Magura-utca beszakadt részét a város megcsináltatja s kerítést melléje fából készíti. Helyesen ajánlja dr. Kálmán, hogy kőből készíttessen a város kerítést, hogy állandóbb, maradandóbb legyen az alkotás.

A régiek példája is tanít erre a cöl-szerűbb és takarékosabb eljárásra. Az evang. reform. egyház történetéből ezt olvasom, a templom terét tartó kőfalra vonatkozólag:

„In Annis 1772. et 1773. látván az Ecelesia az Templom előtt levő töltést tartó nagy fatalpagnak sorvadozását, az fatalpakat ki-szedetvén, jó mély fundamentumra azon fatalpok helyében erőss állandó kőfalt építette az Ecelesia közönséges költségével. Inspector Kaprontzai István és vice Curátor, Pataki István uraimék Curatorságokban.“

Tehát 130 évvel ezelőtt építették e kő-falat! Hány-szor kellett volna azon idő alatt e földtömeg fentartására szolgáló talpfákat pótolgatni s vagy könnyebb, vagy bennebb állítván azt, a föld omlása szerint, mily izléstelen, girbe-görbe tákmerítés lenne az! Mig így egyszer jól elkészítettvén, másfél száz évig majdnem szolgál, csak fedő kő-féléket kellett reá alkalmazni.

Igaz most már nagyobb javítást igényel, mert a fal némely helyen omla-dozni kezdett, — de ha most jó mód-dal megcsináltathatjuk, bizonyára hosszú ideig, talán 150 évig sem lesz nagyobb ki-adásunk reá.

Ezért rendezünk augusztus első vasárnapján táncmulatságot, hogy megcsináltathassuk ezen 130 éves templomunk alapját tartó kőfalat.

Reméljük, hogy a Malomerdőben rendezendő igazán szép célu nyári multság von-zani fogja a város és vidéke nagyszámu közönséget.

A régiek példája pedig arra figyel-mezteti azokat, kik a város sorsát intézik a mi időnkben, hogy a jövő számára is al-kossanak, midőn a jelen — bár nyomasztó — viszonyai között építenek.

Azt pedig semmiképpen nem szabad büntetlen elnézni, hogy a némely helyen fenálló kőfal felső tégláit bontsák, elvigyék; mert az utcát fentartó falat rontják ezzel.

Ince Lajos.

Különfélek.

— Lapunk mai száma hat oldalra terjed.

— OLVASÓINKAT felkér-jük, hogy előfizetéseiket meg-ujítani, hátralékaikat pedig be-küldeni sziveskedjenek.

— Személyi hir. Városunk rendő-rkapitánya, dr. Zsilinszky Lajos boszniai utjából tegnap városunkba hazaérkezett. Szabadságideje azonban még nem járt le és így hivatalos teendőket nem végez.

— Katonai terepfölvételek végett a szomszédos Szilágy-Nagyfaluban szerdán több közös hadseregbeli katonatiszt érkezett. Mint értesültünk, a tiszték terepfölvételi működésük körében városunkat is meglátogatták.

— Új rendszer a középiskolákban. A közoktatásügyi miniszteriumban kidolgozott új rendszer szerint a karácsonyi és husvéti bizonyítványokat eltörik, — ezek helyett az iskolai év folyamán csak egyszer, január végén fognak bizonyítványt kiadni.

— Jégeső. Tegnap délután egy óra-kor rendkívüli zápor zuhogott városunkban és határán. A víz a Magura meredek lejtőiről hatalmas patakokban rohant alá, egész torlaszokat alkotva a szőlőhegyekről lesoport törmelésekből. Meglehetősen nagyságu jég is hullott, inkább az északkeleti részen, de számbajöhét kárt nem okozott. A Kraszna folyó ma reggelre nagyon kiáradt.

— Új ügyvéd Zilahon. Dr. Bölöni Zoltán szép képzettségű ügyvéd Zilahon ügy-védi irodát nyitott. Ajánljuk a kartarsak és és igazságkereső közönség figyelmébe.

— Felhívás. Felhivatnak azon iparos segédmunkások, kik a folyó évi július hó 19-én rendezendő segéd- és tanone munka-kiállításra munkákat készítettek, hogy a ki-állításra szánt munkáikat július hó 17-én dél-utánra a kiállítás helyére szállítsák be.

— Nyári multság. A szilágy-somlyói polgári olvasóköri által folyó hó 5-én, vasár-np délután a malomerdői nyári mulatóban rendezett nyári multság a szokott módon pompásan sikerült. A multság látogatott volt. A rendező bizottság élén Konecsny János állott, a ki 5 óra után a polgári műkedvelők kedves kis primadonnájával,

Barbóczy Rózsikával nyitotta meg a tán-cot. Csakhamar kicsinynek bizonyult a tánc-hely, mert a jelenlévők apraja-nagyja egyaránt táncba fogott. Fesztelen jó kedv jellemezte a mulatságot s elmondhatjuk, hogy a rendezőség ügyesen megállokta helyét s mindent elkövetett, hogy a jelenlévő nagyszámu intelligens közönség kellemes emlékekkel távozzék a mulatságról, mely éjjel után véget ért és akkor is csak azért, mert a hívós levegő távozásra kényszerítette. A talp alá valót ifj. Lakatos János ujonan szervezett kitünő zenekara szolgáltatta és így a zene-kar kellemes szórakozást nyújtott még azok-nak is, a kik a táncban nem vettek részt. Az első négyest, mely 9 órakor volt 80 pár táncolta. Azt hisszük, hogy a kör vezetősége nem fog elzárkózni az elől, hogy a nyár folyamán egy hasonló mulatságot ren-dezzen, mert az sehol sincs megírva, hogy egy nyáron csak egy mulatságot lehet ren-dezni. Hasznos és üdvös szolgálatot tesznek akkor, a mikor nemcsak a kör tagjainak, hanem azok családtagjainak és a meghívott vendégeknek is egy kellemes délután eltöl-tésére egy nyáron át több mulatságot ren-deznek. Nem muszáj a mulatságnak mindenkor anyagi haszonnal záródnia, többet ér ennél az erkölcsi siker.

L—g.

— Értesítés. A helybeli ipartestület által rendezendő tanone és segédmunkaki-állítás folyó hó 19-én tartatik meg. A ki-állítás a színház kistermében lesz.

— Vakmerő rablás. Bara Miklós zo-ványi birtokoshoz péntekre virradó éjjelen egy álarcos ember észrevétlenül belopózva, a házi gazdát torkon fogta és azzal fenye-gőtözte, hogy több társai vannak künn, ug-y őt, mint elősiető háza népét is lelövessel fe-nyegette, ha tárcáját rögtön át nem adja. A megijedt idős ember kétségbeesésében 700 koronát tartalmazó pénztárcáját átadta a csa-vargának, aki mire a fellármázott szomszé-dok segítségére érkeztek volna, a pénztárcá-val elmenekült. A csendőrség még eddig eredménytelenül kutatja a vakmerő rablót.

— Vizbefut postatiszt. Szatmárról ír-ják lapunknak: Székely Jenő szatmári postatiszt, a ki hosszabb időn át a szilágy-somlyói postahivatalnál is volt alkalmazásban, s innen év tavaszán helyezetett át Szat-márra, a Szamoson csónakázott. A csónak a hullámos vizen felborult, Székely kiesett a ladikból és a vizbefut. Holttestét a sebes víz messze elsodorta.

— Helybe szóló táviratokra vonat-kozólag a nagyváradi postaigazgatóság a kö-vetkezőket közli: Kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur 1903. évi június hó 19-én kelt 34678. számú rendeletével a közönség érde-keinek előmozdítása szempontjából meg-en-gedte, hogy a magyar korona országai terü-letén levő mindazon városokban, a hol kinc-s-tári posta és távirad hivatal látja el a távirat-kézbésítő táviratot, helyi díjazással, helybe szóló táviratokat is lehessen feladni tekintet nélkül egyrészt arra, hogy a kézbesítéssel, megbízott hivatalon kívül működik-e azon a helyen több posta- és távirad- (távbeszélő) hivatal, vagy nem? másrészt tekintet nélkül arra is, hogy az ugyanazon helyen berendezett távirad, a kézbesítést teljesítő hivattal táviradilag (távbeszélőn) vagy küldőnéjratok utján állanak-e összeköttetésben? Az ilyen helyeken lévő vasutizleti táviradnál azonban csak az esetben lehet helyben szóló távirato-kat feladni, ha a vasuti távirad a távirat kézbesítő posta és távirad hivattal táviradi összeköttetésben áll. A helyi táviratok fel-adására, továbbítására és kézbesítésére nézve a többi távirat kezelésére érvényes szabá-lyok mérvadók.

— Nyilvános köszönet. Br. Györfy Miklós az ipartestület zászlóalap javára 2 koronát adományozott, melyért ez uton is köszönetet mond az előjáróság nevében Szabó György, ipartestületi elnök.

— A Kárpátok gyöngye. Trenesén Tepliczen, a hol a tél folyamán az uradalmi hideg vizgyógyintézet Zander és massage intézettel lett kibővítve, már igen szép társaság van együtt. A fürdővendégek közt ott vannak Metternich Sándor Paula hercegné és leánya Klementin hercegnő, Gróf Somssich Imre és neje, Gróf Bobrowski László, Luzsenszky Karolina bárónő, Osztrouczky Géza főispán, báró Zedwitz Vilmos és neje, Gróf Attems Henrik, Baross Jusztin országgyűlési képviselő stb. stb.

— Aratási munkára vonatkozó ren-delet. A m. kir. földmívelésügyi miniszter folyó 1903. évi június hó 16-án 5255 eln. VI/3. 1903. szám alatt kelt és valamennyi vármegyei alispánhoz és törvényhatósági jog-gal felruházott város polgármesteréhez követ-kező rendeletet intézte. Az aratási munkála-tok zavartalan menetének biztosítása érdeké-ben felhívom a címet, utasítsa a járási fő-szolgabirokat (polgármestereket, rendőr fő-kapitányokat), hogy ha valamely munkaadó-nál a munkások a szerződés teljesítését jog-

tanul megtagadják és azt a hatóság közbe-
lépése szavára sem teljesítik, a járási fő-
szolgabírók (polgármesterek, rendőrfőkapitá-
nyok) nyújtanak segédkezet a munkaadónak
arra, hogy az a szerződéshez szükséges
pótlására a szükséges számú munkásokat a
törvényhatósági és községi gazdasági munkás-
közvetítők (előjárók) közreműködésével a
lehető leggyorsabban szerződtethesse; ha pe-
dig ilyen kisegítő munkásokat azon község-
ben a hatósági közreműködés dacára sem
lehet kapni: a járási főszolgabíró (polgár-
mester, rendőrfőkapitány) indokolt esetben
tegyen hozzá munkáikat azonnal távirati
jelentést és abban részletesen ismertető
jelen megadás körülményeit, jelentse be,
hogy hány munkásra volna szüksége s hogy
a munkaadó írásos nyilatkozatban kötelezett-
séget vállal-e arra, hogy a kisegítő munkások
átengedésével járó költségeket tárcámnak
megtéríti. A munkaadó az általam átengedett
munkások részére annyi munkabért köteles
megtéríteni, mint a mennyi a szerződéshez
munkásoknak járt volna. Ezen felül köteles
a munkaadó az oda és visszaszállítás tényle-
ges költségeit megfizetni és a munkásokat
élelmezni. Megjegyzem, hogy kisegítő mun-
kásokat indokolt esetben csakis olyan munka-
adónak leszek hajlandó átengedni s általában
csak az tarthat számot a hatósági támogatásra,
a ki a munkásaival kötött szerződésnél az
1898. évi II. t.-cikkben előírt alakszerűséget
megtartotta, s a ki egyáltalán nem hibás
abban, hogy munkásai a szerződés teljesítését
megtagadták. A miniszter megbízásából
Baróthy, sk. miniszteri osztálytanácsos.

— **Felülfizetések.** A szilágyosmilyói
Polgári Olvasókör folyó hó 5-én tartott tánc-
mulatságán szívesek voltak felülfizetni: Kálló
Gyula 5 korona 20 fillért. — Gerece And-
rás 3 koronát. — Verebelyi Ignác (Buda-
pest) 2 korona 40 fillért. — Balló József,
özv. Angyal Jánosné, Gámentzy Lukács,
Bölöni Sándor, Incze Lajos, Hettig István
(Tasnád), Id. Lengyel László 2—2 koronát.
— Dr. Keller Samu 1 korona 80 fillért. —
Mozetig Józsefné, dr. Markovits Ignác
1-60—1-60 fillért. — Ifj. Báthory József,
Bogdán István, özv. Sárdi Pálné 1-20—1-20
fillért. — N. N. 1 korona 10 fillért. —
Némethy Zsigmond, Besenczky Gyula, ifj.
Madár József, Miklósy Mihály, Récsy Zsig-
mond, ifj. Sziszik György, Ragályi Gábor,
Pongrácz Aladár, Báthory Géza 1—1 koro-
nát. — Katona Sándor, Schönstein Ferencz,
Urházi József, Kőmives Venczel, Páskuj
István, id. Veréczy Lajos, Moni Gyula,
Szaplóczay Sándor, Hegedűs Gyula, Hege-
dűs Zoltán, Vas György, N. N., Szabó Mi-
hály (Koloszvár), Révész Arthur, Kapitány
Ferencz (Kraszna), Horváth Ignác, Mór Já-
nos, Varga Sándor, N. N., Csulai Albert,
Kormos József, Krizsán Gyula, Kőrössi
Endre, Szabó István, Erdei Jenő, Keresztési
László 80—80 fillért. — Borsos János, Vass
István, Korompai Gyula, Szabó György,
Csillag Mihály 60—60 fillért. — N. N.,
Vojt Jánosné 40—40 fillért. — N. N. 32
fillért. — Szabó Ferencz 20 fillért. — N. N.
10 fillért. Tankó Károly 1 koronát. A szíves
adományokért fogadják az olvasókör köszönetét.

— **Hölgyeim!** Legmodernebb s leg-
kedveltebb szépitőszor az egész világon el-
terjedt Földes-féle Margit-crème. Teljesen
ártalmatlan zsírmassza arckenőcs. Meglepő
csodás hatású, szeplőt, májfoltot, pattanást és
az arc mindennemű tisztátlanosságát pár alatt
eltávolítja, a ráncokat, redőket kisimítja és
az arcnak finom, fiatal, rózsás színt ad.
Nagy tégegy 2, kicsi 1 korona. Kapható a
készítőnél: Földes Kelemen gyógyszerésznél
Aradon és minden gyógyszerárban.

— **Céllövő versenyek** Szemere
Miklós pusztaszőlőrcinzi lövöldjében 1903.
október 3-án. I. Nemzetközi junior
céllövő-verseny. Díj 5000 korona és
tiszteteldij, adja Szemere Miklós, a B. E. A.
C. elnöke. Versenyfeltételek. Az első legjobb
lövő 3000 koronát és tiszteteldiját; a másod-
dik 1500 koronát és a harmadik 500 koro-
nát kap. A tiszteteldij egy aranyérem. A
második és harmadik győztes ezüstérmét kap-
nak, a többiek bronzérmét. Részt vehet, tár-
sadalmai állásra való tekintet nélkül, minden
egyen, a ki 1880. január elseje óta született,
a becsület ellen soha nem vétett és nyilván-
os céllövő-versenyen első díjat még nem
nyert. Az 1903. május hó 4-én Szemere
Miklós által rendezett nemzetközi céllövő-
verseny első három helyezette e versenyben
nem vehet részt. Tét fejenként 20 korona.
A B. E. A. C. tagjai a tétek felét fizetik. A
tétélekből a helyezettek, a negyedikől beza-
ról a tizedikig, tiszteteldijul céllövő-fegyvert
kapnak. A ki pénzdíjra pályázni nem akar,
ha győz, megfelelő értékű műtárgyat kap em-
lékül. Minden versenyző saját fegyverével lö,
bármely állam által elismert katona-fegyver-
rel, előírtasozóval haditölténnyel. Minde-
nki lehet ülve, állva, térdelve, fekvve, vagy
bármely általa szabadon választott testállás-
ból, de fegyverét csak saját testrészeire támasz-
thatja. A lőtávolság 300 méter = 400
lépés; fehércéltáblákon a célpont egy 60 cm.
átmérőjű fekete kör, a mely 5 körre van

beosztva. A körök 1—5 pontot számítanak.
A fekete célponton kívül eső lövések hibák-
nak számítandók. Minden versenyző 20 lö-
vést tesz két 10—10 lövésből álló lövés soro-
zatban; e 10—10 lövést a lövőnek egyfoly-
tában, azaz a löllés elhagyása nélkül kell
megtennie. Minden céllövő a 20 verseny-
lövet megelőzőleg 5 próbálövet is tehet;
ezen szándékát azonban előzetesen be kell
jelentenie; a próbálövések számára külön ki-
jelölt cartonok állanak rendelkezésre. Tíz lö-
vést megtételére 25 perc áll a lövő rendelke-
zésére. A győztesek sorrendjét a találosok
száma állapítja meg; az első díjat tehát az
kapja, a ki legtöbbszor talált. A találosok
egyenlősége esetében a lövőkör összege dönt,
esetleg a lött ötösök, illetve négyesek
stb. nagyobb száma lesz mértékadó. Nevezési
határidő 1903. szeptember 25. déli 12 óra.
A nevezések igazoló okmányokkal felszerelve
a téttel együtt a B. E. A. C. titkárságához
(IV., Központi Egyetem) intézendők. II.
Gróf Széchenyi Béla díja. Orsz.
verseny. Díj 1000 korona (egy ezer koro-
na) a legjobb lövőnek. Versenyfeltételek
Tét fejenként 20 korona, a B. E. A. C. tag-
jai a felét fizetik. A tétek kétharmadát
(1000 koronáig), a második, egyharmadát
(500 koronáig) pedig a harmadik legjobb
lövő kapja. A díjlövésben csak magyar hon-
polgár vehet részt, társadalmi állásra való
tekintet nélkül, a ki 1873. január 1-je óta
született és a becsület ellen soha nem vét-
tett. A távolság 300 méter = 400 lépés.
Minden versenyző 10 lövést tesz. Tíz lövés
megtételére 25 perc áll a lövő rendelkezésére,
a ki lehet bármely általa szabadon választott
testállásból, de fegyverét csak saját testrészeire
támaszthatja. Ez idő szerint csak az osztrák-
magyar közös hadseregben és a honvédségnél
használatban levő katonafegyverrel és a hozzá-
tartozó eredeti haditölténnyel szabad löni.
A győztesek sorrendjét a találosok száma
állapítja meg. A jury döntése nem felelbe-
zethető. Nevezési határidő 1903. szeptember 25.
déli 12 óra. A nevezések igazoló okmányok-
kal felszerelve a téttel együtt, a B. E. A.
C. titkárságához (IV., Központi Egyetem) in-
tézendők.

— **A budapesti m. kir. állami felső
építő ipariskolában** (VII., ker. Csömöri-ut
74. sz.) a rendes tanfolyamra a beiratásokat
szeptember 1-től 5-ig tartják. A rendes tan-
folyam a tanítás tartama hat félév. Az inté-
zetben nyert végbizonyítvány a) legalább
három évi utólagos gyakorlat igazolása mellett
jogot ad a kőműves, a kőfaragó, vagy ács
mesterség önálló üzésére. b) legalább három
évi utólagos gyakorlat igazolása mellett jogot
ad „az építő-mesteri képzettség megvizsgálá-
sára szervezett bizottság előtt az építő-mesteri
vizsgálatra való jelentkezésre. A tanulók a
végbizonyítvány alapján az illetékes iparható-
ság részéről munkakönyv kiadását igényel-
hetik. Azok a tanulók, a kik valamely közép-
iskola négy alsó osztályának sikeres elvég-
zése után lépnek az intézetbe s itt a három
félévi tanfolyamot sikeresen elvégzik, a katonai
szolgálatnál az egyéves önkéntesség
kedvezményében részesülnek. Továbbiakra az
intézet igazgatósága készséggel ad bővebb
felvilágosítást.

— **Tíz perc alatt a föld körül.** Tíz
perc elég hosszú idő; a jó futó ló ezalatt
elröpi kocsinkat a viztoronyig, a gyorsvonat
Kőbányáig szalad, a postagalamb talán Vác-
ról is iderepül. Tíz perc alatt a léghajó föl-
szökik a havasok régiójába s az eldobott kő
leszáll a tenger mélyesége fenekére. Tíz perc
alatt a magas felhőből is lehull a termékenyítő
eső, vagy a pusztító jégverés. Tíz perc alatt
a vihar bekalandozza a várost s ennyi idő
alatt a jó öreg hold is tesz egy katonalépést
a fekete égboltozaton. A gyorsaság nem
boszorkányság — mondja a bölcs magyar
közmondás, — de még csak nem is olyan
régén mindenki boszorkányságnak hitte volna,
hogy a földet meg lehessen kerülni tíz perc
alatt. Hiszen maga a Föld is csak huszon-
négy óra alatt fordul meg egyszer maga kö-
rül. Pedig mégis úgy van, akadt egy futár, a
mely üzenetükkel tíz perc alatt átrohan
Európán, Ázsián, Amerikán, Afrikán,
Ausztrálián, keresztül az Óceánokon s e köz-
ben megküzd fagygyal, forrósággal, elemek
harcával. Ez a futár nem ismer semmi
akadályt, egyenes, biztos az útja. A villamos
szikra e gyors futár. Egy newyorki hír ép-
pen ma jelentette, hogy az első földkörüli
távíratot tegnap adta föl Roosevelt elnök
önönmagának s a távirat megkerülve ezt a
nagy sárgolyóbist, tíz perc alatt érkezett
vissza kiinduló helyére. Most már, hogy el-
készült az utolsó összekötő kábel, elmondhatjuk,
hogy nincs többé távolság a földön. A vég-
telenség azonban megmarad, mert a föld
csak porszem a világegyetemben s ha a
villamos szikra nagyzási hóbortjában elindulna,
hogy megkeresse a világ végét, úgy járna,
mint gyorsaságban versenytársa: a fény sugar,
a mely időtlen-időig vándorolhat az űrben,
még sem éri el a végtelenség még csak a
kezdését sem.

— **Vetőmagvak.** Mauthner Ödön tudó-
sítása. A magánüzletekben jelenleg általános

csend uralkodik s csakis fűmagvak és zöld
trágyázás céljából vetendő spergula, csillag-
fűrt, mustár és pohánka iránt észlelhető némi
érdeklődés. Minthogy némely vidékről a
takarményrépamagtermést illetőleg kedvezőt-
len hírek érkeznek, a tarlórépamag iránti
kereslet melléknélküli. Muharmagot még nem
keresnek eléggé, s e körülmény olyképp ma-
gyarázható meg, hogy az ideai gyakori esőzé-
sek által a rétek sokkal nagyobb termést
fognak adni, mint rendes körülmények kö-
zött. Németországból jelentik, hogy az ame-
rikai áradások a Missouri és Missisipi kör-
nyékén elterülő fűmagtermelő vidékeket is
veszélyeztetik, miáltal a Németországban még
készletben levő réti cseknész, fehér, vagy
tarackos tippán és réti perje árai némileg
emelkedtek. Jegyzések nyersáruért 5 kékgt
Budapest. Vöröshere 70—75 korona. Lu-
cerna 55—60 korona. Muhar 8 korona.

— **Piaci forgalom** Szilágyosmilyó vá-
rosában július hó 3-án tartott hetivásáron
Tiszta buza (métermázsa) 14 korona — fillér.
Kétszeres 12 korona 60 fillér. Rozs 12 korona
50 fillér. Arpa 11 korona — fillér. Tengeri
12 korona 50 fillér. Zab 12 korona — fillér,
burgonya 4 kor. — fillér. 100 kilogramm
szalonna — kor. — fillér. 1 kilogramm sza-
lonna 1 korona 90 fillér. 1 kilogramm
disznóhús 1 korona 04 fillér. 1 kilogramm
marhahús 88 fillér. — 1 kilogramm bornyu-
hús 74 fillér. 100 kilogramm só 15 korona
56 fillér. 1 kilogramm só 16 fillér. 100
kilogramm szena 4 korona — fillér. 100
kilogramm szalma 50 fillér. 1 köbméter tűzifa
fekete 3 korona 60 fillér. 1 köbméter tűzifa
hántott 4 korona 20 fillér. 1 liter szesz 36
foku 60 fillér. 1 liter köleskása 24 fillér. 1
liter borsó 36 fillér. 1 liter lencse 36 fillér.
1 liter paszuly 16 fillér.

— **A „Kakas Márton”-ból.** A büntető-
törvénykönyv és a népdalok.

Plósz miniszter betérjesztette az uzsorá-
ról és a káros hitelügyletekről szóló törvény-
javaslatot. Általános a vélemény, hogy abban
minden vétségről és bűnről gondoskodott a
miniszter, pedig ez tévedés, mert mint az
alábbi népdalokban bemutatjuk, a bűnök
mélyen benne vannak a népben s így kiirt-
hatatlanok s hozzá a miniszter ur az alábbi
idézeteket teljesen figyelmen kívül hagyta.
Íme:

Ugy ég a tűz, ha lobog,
Ugy élek én, ha lopok.

(Kleptománia.)

Nem találtam magam alá paripát,
Elloptam a komiszárus pej lovát.

(Lopás.)

Az hagyott el, kit szerettem,
Minek is van szerelem a világon?

(Hűtlen elhagyás.)

Feccském, feccském, édes feccském,
Vidd el az én leveleském . . .

(A kinestár megkárosítása.)

Gyékény, káka, fekete nád,
Tagadd meg értem az anyád! . . .
(Osaládi állás elleni vétség.)

Felkötöm a rézsarkantyum taréját,
Berugom a Mócsi zsidó ajtaját . . .
(Magánlak sértés.)

Hortobágyi pusztán fu a szél,
Juhászlegény busan utrakél.
Hova lett a nyája: eladta
Hova lett az ára: megitta . . .
(Sikkasztás.)

Eredj kislány kérdezd meg az ácsot,
Ad-e csókért egy kötő forgácsot?
(Uzsora.)

A gazdagnak öt-hat fia, nem bántják
A szegénynek ha egy van is, elfogják,
(Osztályelleni izgatás.)

Meg ne mondja komámasszony az uramnak,
Hogy eladtam a zabomat a zsidónak —
(Hamis tanúzásra rábírás.)

Megölök valakit,
Vagy engem valaki.
(Életveszélyes fenyegetés.)

— **Ragályos betegségek.** Folyó évi
július hó 5-iki állapotnak megfelelőleg a
„Földmívelésügyi Értesítőben” az
állategészségügyi kimutatás Szilágyvármegyé-
ről a következő hivatalos adatokat közli:
Ragadós száj- és körömfájás: Bog-
dánháza 19 u., Magyarkecel 5 u., Pecse-
ly 1 u., Peténye 5 u., Szereden 3 u. Félegregy
8 u., Pósa 2 u., — Ivarszeri hólya-
gos kiütés: Tasnád 2 u., — Rühkór:
Ballaháza 2 u. ló, Felsőszék 1 u. ló, Felső-
beregazó 2 u. ló, Hadad 1 u. ló, Dob 1 u.
ló, Szamosujlak 15 u. ló, Zálnok 3 u. ló,
Oláhcsaholy 2 u. ló, Szakácsi u. ló, Tasnád-
szarvadi 1 u. ló, Diószad 1 u. ló, Felsőkéke-
nyárló 1 u. ló, Magyarereggy 1 u. ló, Oláh-
baksa 1 u., Pusztarajtolcz 1 u. ló, Szilágy-
kövesd 3 u. ló, Vártelek 1 u. ló, Karika 4

u. ló, Rákos 1 u. ló, — Bivalyvész:
Musos 1 u., Szilágykövesd 1 m. — Sertés-
orbán: Pele 1 u., Szarvad 1 u., Mo-
csolya 1 u. — Sertésvész: Kémer 2 u.,
Nagyfalu 1 sz., Percesen 1 t., Er-szentkirály
1 t., Krasznamihályfalva 1 u., Kirva 1 u.,
Vártelek 1 u.

Irodalom.

— **Napoleonnak** hódító pályája akkor
jutott el delelőjére, a mikor a Notre Dameban
fejezte tette a koronát, 1804. december 2-án.
Jellemző, hogy ő maga tette a fejére, a mint
hogy maga szerezte meg s maga nyitott utat
magának a trónig, a hová mások odaszület-
nek. Ő érintette a császárné fejéhez is koro-
nája szélét s erről a jelenetről gyönyörű
képet is festett Jaques Louis David; ezt a
képet most a versaillesi történelmi kép-
csarnokban őrzik. A mikor a világ új urát
kapott, ennél az eseménynél ott volt a pápa,
a császár atyja, Murat, Bernadotte, Talleyrand,
az egész Bonaparte-család s Franciaország-
nak minden nagy neve. A fényes ünnepé-
lyben a biborfüggönyök mögött, a melyek
közül a császár anyja nézte fia felmagasztal-
tatását, a ki Európa cészárja lett s csaknem
az istenek közé emelkedett, mint a régi
cészárok, a biborfüggönyök mögött már ott
leselkedett a gyász és Napoleon végzete. A
koronázásról közli David képét a Nagy Ké-
pes Világtörténet legutóbb megjelent 187.
füzete. A 12 kötetes nagy munka szerkesz-
tője Marczali Henrik, egyetemi tanár, ki
együttal a kötet írója is. Egy-egy gazdagon
illusztrált kötet ára díszes félbörkötésben 16
korona; füzeteként is kapható 60 fillérjével.
Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a
kiadóknál (Révai Testvérek Irodalmi Intézet
Részvénytársaság Budapest, VIII., Üllői-ut
18. sz.) s minden hazai könyvkereskedés
utján, havi részletfizetésre is.

A szilágyosmilyó vonal menetrendje.

— Érvényes 1902. május 1-től. —

Sz.-Somlyótól Sarmaságig és vissza.

5111	5113	<i>Állomások</i>	5112	5114
számu	vonat		számu	vonat
736	242	ind. Sz.-Somlyó érk.	953	445
755	301	Somlyó-Ujlak . .	935	426
820	325	érk. Sarmaság ind.	909	400

Székelyhid—Margitta—Sz.-Somlyó és vissza.

6112	6102	<i>Állomások</i>	6101	6111
számu	vonat		számu	vonat
644	425	Nagyvárad ind. .	906	915
613	520	Er-Mihályfalva .	1036	719
946	640	ind. Székelyhid érk.	650	539
1030	722	Apát-Keresztur . .	611	458
1044	735	Vedres-Abrány . .	558	444
1055	745	Monos-Petri . . .	548	433
1120	804	Margitta	538	422
1134	817	Felső-Abrány . . .	519	400
1143	825	Széltalló	511	351
1156	837	Szoldobágy	501	340
1210	850	Bályok	447	325
1233	912	Széplak	435	312
1252	930	Márkaszék	409	245
103	940	Ipp-Zoványfürdő .	400	235
125	959	Szilágy-Nagyfalu .	343	217
149	1022	érk. Sz.-Somlyó ind.	318	150

Zilahtól—Nagy-Károlyig és vissza.

5018	5011	<i>Állomások</i>	5012	5014
számu	vonat		számu	vonat
245	233	ind. Zilah érk. .	1008	918
257	235	Czigányi	956	904
310	249	Haraklány	941	848
325	305	Sz.-Balla	924	829
341	321	Ökörítő	906	809
355	335	Sarmaság	850	742
415	406	Derzsida	826	727
434	428	Alsó-Szopor . . .	805	705
505	457	Akos	789	639
532	523	Szakácsi	706	607
551	543	Tasnád	650	549
615	607	Tasnád-Szántó . .	624	527
629	622	Érhatvan	600	504
643	638	Mező-Terem . . .	546	449
712	707	érk. N.-Károly ind.	517	421

Az aláhuzott idő éjjeli idő 6-tól 6-ig reggel.

Másolat. 1902. B. 615/4. sz.

Ö Felsége a király nevében. A szilágy-somlyói kir. járásbíróság, mint büntető bíróság rágalmazással vádolt Goldglancz Lajos elleni bűnügyben Weinberger Jakab főmagánvádló által emelt vád fölött, a Szilágy-somlyón, 1902. évi december hó 16-án Lénárt Sándor joggyakornok jegyzőkönyvvezető és Dr. Mesesian Coriolan ügyvéd, védő részvételével megtartott nyilvános tárgyalás alapján a vád és védelem meghallgatása után következőleg ítélte: Goldglancz Lajos nagykirályi születésű 35 éves, izraelita, nőgyermektelen, regalebérelő és vállalkozó kevés vagyonu, szilágy-somlyói lakos bűnösnek mondatik ki, a Btkp. 258. §-ában meghatározott rágalmazás vétségeben, elkövetve az által, hogy 1902. év október hó 11. napján az orth. izraelit tezplobban többek jelenlétében Weinberger Jakab szilágy-somlyói főmagánvádlóról azt állította, hogy „hamisan esküdt” és ezért a Btkv. 258. §-a alapján, azonban a Btkv. 91. §. alkalmazásával az ítélet fogamatba vételétől számított három (3) napi fogházra, mint főbüntetésre, továbbá az 1893. évi XXVII. t.-c. 3. §-ában meghatározott célokra fordítandó, az ítélet jogerő emelkedésétől számított 15 nap alatt végrehajtás terhe mellett a bíróságnak befizetendő, behajthatlanság esetén Btkv. 53. §-a értelmében (négy) 4 napi fogházra átváltoztatandó 40 koronás pénzbüntetésre, mint mellékbüntetés ítélte. — Köteleztetik vádlott, hogy m. kir. államkincstár javára felmerülő rabtartási, mint bűnügyi költségeket — az 1890. évi XLIII. t.-c. §-ában körülírt módokatok mellett fizessen meg. — Köteleztetik még vádlott, hogy főmagánvádló képviselője Dr. Gáspár Gyula ügyvéd részére 18 korona fillér képviseleti díjat, Dr. Mesesian Coriolán ügyvéd védő részére 10 korona védői díjat jelen ítélet jogerőre emelkedésétől számított 15 nap alatt, végrehajtás terhe mellett fizessen meg. Ezen ítélet jogerőre emelkedése után legközelebb megjelenő „Szilágy-Somlyó” című hetilapban, vádlott költségére, az ízben közzététetni rendeltetik. —

D ö k o k: Főmagánvádló Weinberger Jakab szilágy-somlyói lakos vádat emelt Goldglancz Lajos szilágy-somlyói lakos vádlott ellen a Btkv. 258. §-ában meghatározott rágalmazás vétsége miatt, adva elő, hogy vádlott ő róla az 1902. évi október hó 11-ik napján többek jelenlétében azt állította, hogy hamisan esküdt. — A mai napon megtartott tárgyaláson vádlott elismerte, hogy vádindítványban említett napon és helyen a főmagánvádló által megnevezett tanuk előtt tényleg ezt mondotta a főmagánvádlónak: „Te két nappal ezelőtt hamisan esküdtél!” Azonban védelem azt adta elő, hogy a főmagánvádlótól által sérteni nem volt szándékában, neki nem komolyan, hanem tréfálkodva mondotta. — Hogy pedig tréfálkodva ezen említett kifejezést használta, az okot azon körülmény adott, hogy a főmagánvádló ellen a zilahai kir. I. ügyigazgatóság által jövedéki ügyvezetett vizsgálat után kérdezte a főmagánvádlótól, hogy vallomást tett-e esküt, mire az igennel felelt, hogy lott vádlottnak birtokában oly okmányok vannak, a melyekkel a főmagánvádló vallomását megcáfolni képes és ki az őben szerzett tudomása szerint ezen vádlomásra a főmagánvádló tényleg eskü sem esküdt, tehát őt a főmagánvádló félrevezette. Főmagánvádló félrevezetés következtében — azonban tréfálkodva minden rágalmazási és sértési szándék nélkül — mondotta neki ezeket a pár nappal ezelőtt hamisan esküdt. A tárgyaláson kihallgatott tanuk F. Adolf és Klein Mór a vádlott

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundatia pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

A szőlő OIDIUM betegsége ellen az évek óta kipróbált legjobb szer a Dr. ASCHENBRANT-féle RÉZKÉNPOR.

Leszállított ára Budapesten: 50 kilogrammos zsákokban á kilogramm 46 fillér; 10 és 5 kilogrammos zsákokban, valamint 2 kilogrammos dobozokban á kilogrammonként 50 fillér.

Használata olcsóbb, mert kevesebb kell belőle; biztosabb, mert a lombhoz tapad, a szél le nem fújja.

A szőlő érését sietteti, a termés minőségét javítja!

Ott ahol eddig a peronospora nem jelentkezett még az idén, ott a rézkénpor egyuttal a peronospora ellen is mentesíti a szőlőt, s így a harmadik permetszés elmaradhat. Ez pedig lényeges költségmegtakarítás.

Számos magyar gazda bizonyítványa kívánatra megküldetik.

Megrendeléseket elfogad a

„Magyar Mezőgazdák Szövetkezete“

Budapest, V., Alkotmány-utca 31. sz.

A por kapható és megrendelhető:

Veres Károlynál

Szilágysomlyón. 1—3

163—1903. végrh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhirrre teszi, hogy a tasnádi kir. járásbírószág 1903. V. 121. számú végzése következtében Dr. Kósa Béla ügyvéd által képviselt Edelenyi Lajos szeődemeteri lakos javára 84 korona 40 fillér s jár., Dr. Hunyady János ügyvéd által képviselt Sagi Ferencné erdődi lakos javára Szántói János nemeskeszi lakos

ellen 1000 korona s jár. erejéig 1903. évi március hó 13-án és május 22-én foganatósított kielégítési végrehajtás után le- és felülfoglalt és 1000 korona 30 fillérre becsült következő ingóságok, u. m.: házbutor, kerékpár, malomszerkezet és épület tulajdonosi jog nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a tasnádi kir. járásbírószág 1903-ik évi V. 121/3. számú végzése folytán összesen 1084 korona 40 fillér tőkekövetelés, ennek 1903. évi március hó 13. napjától járó 6 % kamatai, $\frac{1}{3}$ % váltódíj és eddig összesen 187 korona 40 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig N. Keszibén alperes lakásán és folytatva a pelei határon lévő gőzmalomnál leendő eszközölésére 1903. július 13-ik napjának d. e. 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozők oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is efognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Tasnádon, 1903. évi június hó 26-ik napján.

Nóti Géza,
kir. bír. végrehajtó.

Eladó új bor.

Az 1902-ik évi novemberben szüretelt

40 hektoliter

kémeri fehér borom eladó.

BÖLÖNI SÁNDOR,
Szilágysomlyón.

4665—1903. tkvi szám.

Hirdetmény.

Bolyán község telekkönyve birtokszabályozás következtében átalakított és ezzel egyidejűleg azokra az ingatlanokra nézve, a melyekre nézve az 1886. XXIX., az 1889. XXXVIII. és az 1891. XVI. t. c. cikkek a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi XXIX. t. c. cikkben szabályozott eljárás telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan fogatosított.

Ez azzal a felhívással tétetik közzé: 1) Hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t. c. 15. és 17. §-ai alapján, ide értve a jelzett §§-oknak az 1889. évi XXXVIII. t. c. 5. és 6. §§-aiban és az 1891. XVI. t. c. 15. § a) pontjában foglalt kiegészítéseit is, — valamint az 1889. XXXVIII. t. c. 7. §-a és az 1891. XVI. t. c. 15. § b) pontja alapján eszközölt bejegyzések, vagy az 1886. XXIX. t. c. 22. §-ai alapján történt törölések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési keresetüket hat hónap alatt, vagyis 1903. évi december hó 12-ik napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után az átalakításkor közbejött téves bevezetésből származó bármintű igényeket jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik, az említett bejegyzésekkel pedig csak a törvény rendes után és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

2) Hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t. c. 16. és 18. §§-ainak eseteiben, ide értve az utóbbi §-nak az 1889. XXXVIII. t. c. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is, — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis 1903. évi december hó 12-ik napjáig bezárólag a telekkönyvi

hatósághoz nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő letelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog.

3) Hogy mindazok, a kik a telekkönyv átalakítása tárgyában tett intézkedések által, nemkülönben azok, a kik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül az 1892. XXIX. t. c. szerinti eljárás és az annak folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogait bármily irányban sértve vélik, ideértve azokat is, a kik tulajdonjognak arányában az 1889. XXXVIII. t. c. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólamlásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1903. évi december 12-ik napjáig bezárólag nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után az átalakításkor közbejött téves bevezetésből származó bármintű igényeket jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik, az említett bejegyzésekkel pedig csak a törvény rendes után és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Egyuttal figyelmeztetnek azok a felek, a kik a hitelesítő bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy a menyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyujtottak, az eredetieket a a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

Kir. járásbírószág mint tkvi hatóság. Szilágysomlyó, 1903. május 17-én.

UJHELYI,
kir. albiró.

3—3

BÖLÖNI SÁNDOR KÖNYVNYOMDÁJA

*** SZILÁGY-SOMLYÓN. ***

Ajánlja a mai kor kívánalmainak teljesen megfelelő betűkészlettel, diszítésekkel és a legujabb szerkezetű GYORSSAJTÓVAL ellátott könyvnyomdáját, mindenféle nyomdai munkák gyors, csinos és hibátlan elkészítésére.

— A LEGJUTÁNYOSABB ÁRBAN ÉS LEGRÖVIDEBB IDŐ ALATT KÉSZIT: —

*** TUDOMÁNYOS és SZÉPIRODALMI KÖNYVEKET, ***

FOLYÓIRATOKAT, KÖRLEVELEKET, SZÁMLÁKAT, ÁRJEGYZÉKEKET, FALRAGASZOKAT,

BÁLI ÉS LAKODALMI MEGHÍVÓKAT, ELJEGYZÉSI KÁRTVÁKAT,

LEVÉLPAPIROKRA és BORITÉKOKRA CZIMEKET, NÉVJEGYEKET stb.

*Írózkás és sima levélpapirokhal,
borítékok, és mindennemű nyomtatványhoz nagyválasztékú papírhészlettel rendelkezik.*

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesíttetnek.

UGYANITT MEGRENDELHETŐ A

*** „SZILÁGY-SOMLYÓ” ***

TÁRSADALMI HETILAP, MELY A MEGYE EGYIK LEGELTERJEDTEBB LAPJA.

Nyomatott Bölöni Sándor gyorsajtóján Szilágysomlyón, 1903.